

EDINOST

Glasilno slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o polnoči. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorli in v Ajdovščini po 4 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via S. Lazzaro« Tip. Huala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Cesarska hiša in Slovenci.

Ni bilo dosedaj, kolikor nam znano, običajno, da bi bili udje cesarske hiše jemali pod svoje mogočno pokroviteljstvo Slovenska društva. Prva taka čast se je zgodila »podpornemu delalskemu društvu« v Trstu: prihodnji vladar velike mogočne Avstrije — uže zdaj nje nada in ponos — blagovolil je vzeti pod svoje mogočno varstvo proo slov. delalsko društvo.

Stvar je tako velikega pomena, da skoraj ni mogoče, da ne bi se slovenska žurnalistika posebno ozirala na ta slučaj. — Kaj pomenja ta velikodušnost našega cesarjeviča? Mi pravimo, da je to priznanje neomajljive zvestobe slovenskega naroda do Avstrije in cesarske hiše, in, kar je še več, priznanje cesarske hiše, da smo tukaj. Menimo pa, da je to priznanje več vredno, nego vsako drugo priznanje, ako pomislimo, da naš vladar uživa največje spoštovanje in največji vpliv na državne promembe od vseh drugih vladarjev ustavnih držav evropskih. To je tolažilno in navduševalno za nas tržaške Slovence, ki imamo pred saboj še veliko delovanja, skrbi in borbe za svoj obstanek.

A naš cesarjevič, kateri je sam uzor delalnosti in marljivosti, hotel je s tem tudi dokazati, da česti in ljubi delalski stan, da priznava delalskemu stanu veliko važnost. — Posebno v Trstu pa je delalski stan velike važnosti, ker je številno najbolj zastopan in ker Trst sam na sebi pomenja marljivost in delo.

Pomenljivo je to tudi za ves Trst, ker je ta milost došla baš letos, ko bomo praznovali 500 letnico, od kar je Trst prišel pod mogočno varstvo in vladarstvo slavni Habsburžanov in torej je s tem tudi mesto Trst počeščeno.

A kaj pomenja to še posebno za podporno delalsko društvo v Trstu?

To pomenja, da društvo samo uživa zupanje in spoštovanje visokih in najviših osov,

da društvo sloni na pravej podlagi, kakor je to dobro znano nj. eks. namestniku, g. baronu Pretis-u, kateri se je do dobrega osvedočil o solidnosti našega društva, predno ga je mogel priporočati na tako visoko mesto. Ali prav to pa nalaga društvniku, našim delalcem, toliko večje dolžnosti, prav to mora izpodbujati naše delalce k ponosu in takemu poštememu vedenju toliko v društvu, kolikor zunaj društva, da se društvo na vsako stran izkaže vredno svojega pokrovitelja, da dela čast Njemu, slovenskemu narodu in delalskemu stanu, s kratka: »podporno delalsko društvo« v Trstu mora postati uzor družabnosti. Njega naloga ni sicer nobeno politiziranje, vendar pa se mora v njem gojiti čisto patrijotično avstrijsko čutje, gojiti ljubezen do svoje ožje domovine, širiti se mora po njem omika in napredek v duševnem in tudi v gmotnem zmislu. — Naj si družabniki podpornega delalskega društva vse to k srou vzamejo, naj se potem vedejo; drugim slovenskim delalcem, kateri pa še niso v tem društvu, in katerih je še na tisoče v Trstu, pa naj bode s tem rečeno, kam spadajo, kde je njih pravo ognjišče, njih naravni dom.

Prekrasni spomin, katerega je zapustil cesarjevič v srcih vseh tržaških Slovencev, vcepil se nam je globoko v srce; a to, kar smo takrat čutili, da cesarjevič namreč ljubi tudi nas Slovence, to nam je zdaj tudi dokazal in gotovo nam to dokaže še večkrat.

Bog živi, Bog ohrani nam cesarja in cesarjeviča Rudolfa!

Najlepša cvetica — domoljubje.

»Dolžan ni samó, kar veléva mu stan,
Kar móre, to móž je storiti dolžan!«
S. Gregorčič.

V vsem času našega delovanja na narodno-političnem polju se ni toliko govorilo in pisalo o slovenskem domoljubju, nego v poslednjih desetih letih, v katerem času je delovanje slovenskega naroda še bolj oživeló, nego pred imenovano dobo.

k malu silne premembe v vseh javnih razmerah tedajnega čez vse one dele razširjenega rimskega kraljestva. Teodozij (379—395) ukaže po sijajnej zmagi zoper Evgenija pri Ajdovščini (7. septembra 394. l.) malika poganskega na vrhu čavenske gore podreti in zlate pušice boga Peruna (Jupiter tonans) mej vojake razdeliti. Dal je tudi ukaz uže 380. l., da vsi njegovi podložni imajo spoznavati ono vero, kojo je sv. Peter s početka Rimljanom prinesel; 385. l., da glavo zapade, kdor bi iz droba zaklanih živalij hotel prihodnje reči poizvedeti; 391. l. ukaz, da pod kaznijo 15 funtov zlata nobeden ne sme več živati žrtovati malikom niti v njihove temple hoditi. Padali so ajdovski templi, kipi bogov so se razbivali, sekira je pela v posvečenih gajih. Takrat so menda posekali veliki gaj Diomedov pri Timavi in dva manjša gaja boginj etolske Diane in agrivske Junone. Iz tega, ker je etolska Diana nekako podobna slovanskej boginji (lužiških Serbov) Devi ali Devici, menili so neki pisatelji, da utegne ime Devin (grad) od todi biti. Svoje menenje smo gori navedli. Ostanek onih »svetih« gajev je dandenes devinski grajski gaj Črnica, kar Talijani prevajajo v »Nigrignano«, kakor da bi tam kaj črnega bilo, a nasproti je v Črnici na trdem, belem, kraškem svetu mnogo »črničja« t. j. drevja, ki se »črniča« (quercus ilex) imenuje. Sploh so kedaj božanstva čestili tudi v gajih, in pri velikih košatih drevih. Kakor nekov spomin so ostale pri svetiščih slovanske lipe. Kakova debela so kedaj rastla v teh krajih, temu pričujejo »čupec« (čópe) Križanov in Kontoveljevcv, iz enega debela izdolbeni čolni, kakor indijanski kanoe. Nekdaj jih je gotovo mnogo bilo, dandenes so uže starinske »raritete« (redkosti). Poznejši kraljongobardski Luit-

Radostnim srcem moramo priznavati, da se je domoljubja čut istinito še globokeje vkoreninil v srca slovenskega naroda, ter pognal prelepo cvetje, iz katerega, Bog daj, da bi dozorel tečni sad!

Da se pa to tem gotoveje zgodi, treba je to zalo cvetico domoljubja tudi skrbno negovati in čuvati, ter pospeševati njeno rast. Da hodemo pa mogli to laglje storiti, oglejmo si njene tri cvetove, to je njene tri lastnosti, katere mora ta cvetica imeti, ako hoče ona veljati za pravo cvetico domoljubja. Poglejmo tedaj te tri cvetove, ter premislimo vsakega posebe. Prvi cvet je rudeč, drugi višnjev, in tretji je bel. Premišljajmo najprvo

rudeči cvet.

Krasna je rudeča vrtnica, tako rekoč kraljica mej vsemi v vrtu rastočimi cveticami. Ona je živi pomen goreče ljubezni, katera povzdigne človeka iz revne te zemeljske solzne doline kvišku v nebeske višave. Ta rudeči cvet nam predčuje tedaj najlepšo krepost: ljubezen. In ta krepost mora nas krasiti pri vsem našem dejanji, ako hočemo, da bode imelo pravo vrednost. Delajmo in počnimo karkoli hočemo, ako ne bode ljubezni cvetica poganjala v naših srcih, zaman bode vse naše delo, ves naš trud. Dragi domoljub, glej, prav takó je s tvojim domoljubjem, ako le misliš in govoriš, da si Bog ve kak domoljub, a kadar pride čas, da je treba domoljubje dejansko pokazati, pa ni videti dejanj, katera se le bi tvoje domoljubje v pravej luči pokazala, kaj si z vsem domoljubjem koristil domovini?

Koliko se, žalibog, še v današnjem času, ako le prilika nanese, pije in upije na slavo domovini, s čemer pa domovini čisto nič pomagano ni, ker dejanj, katera so prvi pogoj pri vsakej stvari, videti ni.

Tvoja ljubezen do domovine bode torej dejanska, sicer si mrtev, in zgodovina ti bode kdaj zaradi tega ostra sodnica. Rudeči cvet dejanske ljubezni mora vedno in povsod krasiti pravega domoljuba, ter navduševati za blagostanje svoje domovine in ljudstva.

Svoje domoljubje dejansko pokazati, ponuja se nam prilika vsak čas. Slovenskih časnikov izhaja obilno število; »družba sv. Mohora«, »Slov. Matica« in še mnogo drugih slovenskih društev deluje dan za dnem v prosep omike in napredka. Vidiš, dragi domoljub, koliko se ti samo tukaj ponuja prilike, storiti kaj v povzdigo svete narodne stvari. Vem, da porečeš: kako hočem vsega deležen biti, ker moje slabe moči toliko ne zmorejo. Nočem ti sicer tega zanikati, popolnoma odobriti pa tudi ne. Ali vendar, k ljubi vsem slabim okoliščinam, v katerih živiš, ni vendar preteško, saj po najskrajnejšji moči narodna podjetja podpirati in resnici na ljubo moramo pripoznavati, da se v tej zadevi vsakako premo delo. Vzemimo na priliko, koliko se po Sloveniji nahaja še vasi, hiš,

prand (713—40) je popolnoma odpravil poganstvo, da je strogo prepovedal vraže, žrtve pri drevju, molitve pri studencih, vendar še l. 1333 so proti slovanskim kmetom v kobaridskih gorah kakor na pogane z vojsko planili ter jim veliko drevo (lipo?), posekali, izpod katerega korenik je studenec izviral-češ, da so kmetje ono drevo po božje čestiti. (Coi ronini Patriarchengrüber S. 176.). O! gozdov al »šum« imenovali so poganskega malika »Suman« (summanus), ime, ki se v priimku često po Primorskem, Kranjskem in Štajerskem nahajajočim odziva. V »Sčedni« (Servoli), kjer je kedaj bil kakemu božanstvu posvečen gaj (sylvula), in ki odgovarja severoslovanskemu »Sčetnu« (Stettin — Borstabus), v kojem je škof Oton bamberški 1123. l. posekal velikanski hrast, pri katerem je studenec izviral, in so ga po božje čestiti, — v današnji Sčedni je še priimek »Šumanov«; isto tako v starem Rundiktu, sedanjem Ródku, so tudi »Šumanik« doma. Na starorimski cesti iz Ogleja čez Čavenj kraj pri Hrušici je bila postaja in vtaborjen kraj, kder se je našel rimski napis: »castrum Summanum« (šumski tabor). Gozd, v katerem so imevali Benečani najbolji les jelov za ladjetvornice l. 1463 od Kadorinov jim podarjen. zval se je »Sommadida« (Sumadeda) (Berenger: archeologia forestale p. 540).

Ko se je mlado drevo krščanstva v južnih pokrajinah Evrope, od krvi mučenikov dobro zalito, uže jako ukoreninilo, nastali so divji vinarji proti rimskemu cesarstvu od severne strani. Kakor po silnej plohi hudourniki pridrvé v nižave ter prodirajoč jezove vse poplavé in opustošijo, tako so divjaška ljudstva prihrumevala po naših pokrajinah in drla dalje v Italijo.

(Dalje prihodnjič.)

Podlistek.

Trst in okolica.

(Zgodovinske črtice, piše M. Skalovič.)

(Dalje.)

Kakor kaže stari napis v cerkvi oglejske, bil je sv. Jeronim v Ogleju krščen. Njemu nekateri učenjaki pripisujejo najdobje tako imenovane glagolice (glagolitskega pisma), v kojem je bilo nekdanje veliko spomenikov pisanih. Takrat je živel v Istri modrijan Etlik, ki je spisal v grškem jeziku s pismeni, glagolskim podobnimi, neko »kosmografijo« (svetospis), katero je Hieronim v latinski jezik prevedel. Glagolica je vsakakor starejša od cirilice. (Suman: Die Slovenen str. 61.) Za časa Hieronimovega je tudi v Ogleju škof Fortunacijan (347—369) spisal »Razlaganje sv. evangelija«, »rustico sermone« v kmečkem jeziku, t. j. ne v latinskem. Pravijo nemški in talijanski zgodovinarji, da je menda (?) bil furlanski jezik, v katerem je bila knjiga — žal zgubljena — pisana. Nam se pa dozdeva, da je bilo v slovanščini pisano, kajti najstarejši spomenik furlanščine je še le iz l. 1103 nekov napis na stolpu v Reklusu na Furlanskem. Ta iz »nemščine, latinščine, francoščine, španjščine in beneškega narečja skrpani jezik« (Zandonati. Guida stor. d. antica Aquileja p. 98.) je še le po prihodu Langobardov proti koncu šestega stoletja se začel, torej nikakor ni mogel še takrat za sv. Jeronima se govoriti.

Kvas krščanstva, ki je imel biti vmešan v »tri polovnike moke« (Mat. 13.) t. j. v tri takrat znane dele svetá: Azijo, Afriko in Evropo, provzročil je

itd. kder se niti kak slovenski časnik, niti knjige »družbe sv. Mohora«, niti kake druge ne čitajo.

Dandenašnji, ko je ljudstvo v vseh strokah umetnije in znanosti močno napredovalo, ni celó nemogoče tudi priproste mu in manj premožnemu človeku si v ceno čitanja omisliti. In da se dá k ljubju vsem neugodnostim to tudi vresničiti, bodi v dokaz le majhen vzgled iz vsakdanjega življenja. Skoraj gotovo ne mine teden, da bi po eno desetico — v časih tudi še po več — v loterijo ne nesel. V letu je 52 tednov, toraj si v enem letu najmanj 5 gld. 20 kr. strani vrgel — zakaj? — za goljufive sanje, v katerih si kakor berač v listji sanjal o bogastvu, a si konec leta, mesto da si obogatil, za 5 gld. 20 kr. obubožal. In koliko je še drugih nepotrebnih stvari, za katere si uže mnogo lepega denarja strani zmetal. Ako bi pa bil teh 5 gld. 20 kr. za kateri časnik, »Mohorjevo družbo itd. potrošil, donášali bi tebi in tvojim potomcem stoterne obresti, tako pa so bili za tebe in tvoje potomce za vse veke zgubljeni.

Nikar ne ravnaj, drabi domoljub, v prihodnje več tako, ampak išči tega, kar je zgoraj, to je: učestnosti in prave resnice, kar edino te more vsestransko osrečiti. Z domoljubnim dejanjem sebi in svojim mlajšim neizrečeno veliko koristiš, ter si tako odprl vir, iz katerega doteka spoznanje vsega dobrega in koristnega.

Omenjeno bodi na dalje, da se nam prilika, pokazati se prave in uete domoljube, ne ponuja le v enej obliki, temuč v vseh raznostih našega življenja. Utelega domoljuba moreš se skazati tudi s tem, da svoje rojake v vseh koristnih zadevah, bodisi z besedo, dejanjem ali lastnim izgledom poučuješ in bodiš. Toraj tudi v tej zadevi mora nas krasiti rudeči cvet gorečega domoljubja, ter nas vedno z svojo živo barvo bodriti, da ostanemo vedno uneti in neutrujeni delalci na polji omike in napredka.

Ne puščajmo tedaj nikoli nikdar nobene prilike v nemar, ampak uporabimo vsako ponujajočo se nam priliko tako, da govorimo z ljudstvom ter ga poučujemo v vseh — bodi si živenskih, narodnih ali drugih zadevah. Prav tako naj se nam ne smili darovati krajcarčka, ko se trka na naša vrata domoljubja za kako koristno napravo, na priliko: za zidanje šole, sirotišnice, ali drugih koristnih zavodov — i sedaj ko se nabirajo prostovoljni doneski za zidanje »Narodnega doma«, — hočeš li lepše prilike, da pokazeš domoljubno svoje srce?

Zivo naj ti bude tudi priporočeno, ne ogibaj se preveč pisalne mize, in nikar preveč ne lenari le v lepej naravi, kar se, žal, pri mnogih domoljubih tako rado dogaja. Primi z veseljem za pero, in razlivaj svoja domoljubna čutila v srca svojih rojakov, ter jih z vsemi svojimi duševnimi silami unemaj za vse lepo in dobro.

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Grof Taaffe je vsem deželnim namestnikom in načelnikom ukazal, naj izdelajo *gledišni red*, ter ga deželnim zborom v posvetovanje predložé. Glavne določbe tega reda morajo biti: v vsakem mestu, kder so gledišča, mora se voliti krajna komisija iz zastopnikov občinskih gosposk, policije, zdravnikov i nepristranskih strokovnjakov, da gledišča nadzoruje; nova gledišča se bodo smela zidati samo otdaljena od družih stavb, vsa gorljiva oprava se bo morala impregnirati; v gledišču samem ne bo smelo biti nobene zaloge; mej vsako šesto klopjo bo hodnik, vsako gledišče bo moralo imeti dimnik in določiti se, koliko ljudi sme vanje.

V Lvovu se uže dalj časa vrši zanimiva pravda zaradi veleizdaje. Več Rusinov je zatoženih, da so delali na odcepljenje Galicije od Avstrije. Ko sodnija izreče svojo sodbo, spregovorimo nekoliko več o tej stvari.

Reško prašanje dela veliko preglavico Reki, Hrvatom in Madjarom i ni mogoče, da bi se rešilo po načrtih, katere so napravile vse tri vdeležene stranke. Zato se je od neke strani nasvetovalo, naj se Reka, kakor Trst, okliče za državno neposrednje mesto sv. Stefana krone. To ne bi nasprotovalo zakonu ter bi imelo to dobro, da bi se popolnoma ohranil Ogorske neposrednji vpljiv i neposrednja državna uprava.

Na Ogorskem dela uže dolgo veliko nemira in hrupa neka *Tisza-Eszlarska* dogodba. Trdi se namreč, da so judje neko mlado krščansko dekle v sinagogi zaklali. Resnično je, da je dekle zginolo i prišle so na dan čudne reči, ki so judom zelo neugodne. Sodnija je zaprla več osob, mej temi tudi rabina in judovskega mesarja; preiskava vendar še ni končana i zato se še ne ve, koliko je na tem resnice.

Novačenje v Bosni se je prav povoljno izvršilo, vsled tega se več vojakov iz Bosne pokliče.

Za muhamedanske Bošnjake bode imenovan namestnik *Scheich-ul-Islama*, muhamedan-

skega duhovnega načelnika. Tega bodo muhamedani jako veseli, pa tudi Avstriji bo zelo ugodno, ker muhamedanske prebivalce tesneje nase priklene.

Vnanje dežele.

Srbska skupščina je 3. t. m. sklenola zakon, po katerem se uvede monopol na sol; 4. t. m. pa jo je kralj zaprl s prestolnim govorom, v katerem je omenil prijateljstva z vso Evropo in izrekel upanje, da novi zakoni zljajšajo rešitev agrarnega prašanja in bodo množili blagostanje domovine.

Slavni ruski general *Skobelev* je 7. t. m. v Moskvi umrl. Imel je še le 38 let.

Nemčija je začela zelo obračati svoje oči v jutrove dežele. Znano je, da Turkom pošilja svoje častnike in uradnike; zdaj jih pošlje tudi na Grško. Tako si dela pot do črnega in egejskega morja; mi vendar mislimo, da na tej poti opeša, ker tja je vendar malo predaleč. In svet je tudi tako ustvarjen, da se solnce, i žnjim vse bodoče življenje, pomika od vshoda proti zapadu. Nemčija tedaj na vshodu ne more imeti nobene bodočnosti. Ali Bismark tega natornega, v zgodovini potrjenega zakona, ne pozna? ali pa hoče le razpor delati mej državami? Mogoče je oboje, poslednje pa verjetniše, ker Bismark dela za Prusijo, za svet pa on ne dela. On ima železno dušo in željo, da ves svet utopi v Prusijo, zato dela razpore povsod, koder to njegovemu namenu ugaja.

Francoska in angleška vlada se dogovarjate zastran skupnega postopanja v Egiptu, Francoska je uže poslala šest velicih oklopnih pred Aleksandrijo i pripravljajo se še druge ladije na pot; tudi so pripravljene ladije, da prepeljó 15 do 20.000 vojakov v Egipt. Enake priprave se delajo tudi na Angleškem. — Arabi paša, ki je zdaj v Egiptu vsemogočen, pa preti, da zapre sueški prekop in ustavi plačevanje obresti, ako bi evropski vojaki stopili na egiptovsko zemljo. — Zmešnjave so tedaj tolike, da bi se moralo čudo zgoditi, ako se z lepa poravnajo.

Egipt, o katerem zdaj ves svet govori in piše, ima 5,517.000 domačih, večinoma muhamedanskih stanovalcev. Evropejcev raznih narodov je bilo dozdaj blizu 70.000 tam naseljenih, največ v Aleksandriji in Kajru. Grkov je bilo okoli 30.000, Italijanov 14.500, Francozov 14.300, Angležev 3800; Avstrijcev 3400 i. t. d. — Preko 40.000 teh naseljencev, mej njimi mnogo bogatih, ubegnolo je zadnje tedne. Še pa jih je tam okoli 30.000 v največji nevarnosti in največjem strahu, in ti so do malega ubožniši ljudje, večidel so delalci, kateri bi tudi radi bili ubežali, ali — ubogi so, prevoznine ne morejo plačati — in brez plačila ne morejo nazaj v Evropo.

Po zadnjih vestih iz Egipta je ondi nevarnost boja dokipela na vrhunec. Angleži so stavili ultimatum, da se Aleksandrija ne sme dalje utrjevati, drugače jo bodo bombardirali. Konferenca v Carigradu pa priganja sultana, naj bi s turškimi vojaki v Egiptu red napravil.

Na Kitajskem so začeli kristijane proganjati. Posebno načelnik okraja Dekvi grozovito z njimi dela. Necega duhovnika je ukazal uklenoti in ga obsodil na 800 palic. Potem je še tri druge duhovnike v ječo vrgel, enega izmej teh je vprašal, ali se ne odpove krščanskej veri, in ko je ta odgovoril, da ne, obsodil ga je na 700 palic, da je ubožec dušo vzdahol. Proganjajo se pa kristijani tudi v družih krajih i pogani jih obrekujejo, pokončujejo njih posestva ter jih trpinčijo, kolikor le morejo.

Dopisi.

Sv. Ivan v Verdell, 4. julija.

Draga »Edinost«, častna naloga mi je dana od naših možakov in upam, da v svoje predale sprejmeš iz mojega uže rujavega peresa kratek dopis o naši procesiji in drugih zadevah naše fare. Da pa ne bodo č. bralci krivo sodili zakasnila tega sporočila, moram omeniti, da smo čakali do skupnega plesa ali »šagra«, da tudi o tej kaj povemo, ali ker je potrebni dež minolo nedeljo zelo lil, odložil se je narodni domači ples ali »šagra« na prihodnjo nedeljo.

V nedeljo 25. junija smo imeli tukaj procesijo sv. Rešnjega telesa in ob enem tudi cerkveno svečanost sv. Ivana. Lehko trdim, da ni lepše procesije

v naši okolici in tudi v mestu, nego je tukajšnja, kajti pot je kakor nalašč za spreved procesije napravljena, in je bila prav lepo z obilo zastavami in sv. podobami okrašena. Procesijo je vodil mnogospostovani kapitelški namestnik prečestiti gospod dr. Šuš. Iz vseh okrajev naše okolice in tudi obilo ljudstva iz mesta se je te procesije prav pobožno vdeležilo. Naš č. g. župnik se je mnogo trudil za vse potrebno: vojaško godbo in odtelak vojakov. Kar pa nas je najbolj iznenadilo in razveselilo, to je bila veteranska godba in velik odtelak veteranov, ki so blagovolili brezplačno se procesije vdeležiti. Da se pa je slavno veteransko društvo naše procesije vdeležilo, to je zasluga tukajšnjega veteranskega stolnika gospoda Vatovca in višjega lajtenanta gospoda Volka. Tako ste bile v procesiji dva izvrstni godbi, in naši vrli pevci so v cerkvi in procesiji tako krasno peli, da so se jim čudili izobraženi meščani, posebne hvale je vreden njih učitelj gosp. Gnezda, ki se brezplačno trudi za cerkveno in narodno petje. Pohvaliti moramo tudi naše gospode učitelje in gospodičine učiteljice, ki so se potrudile z otroki k procesiji; posebno naši ljubeznjivi gospodičini učiteljici Piano in Skok ste se mnogo trudile, da ste uvrstile mnogo lepo v belem oblečenih deklic, ki so pred nehom v procesiji rožice potresale. Za njih blagi trud jim izrekamo iskreno hvalo. Ker uže pišem o krasnem spolu, naj mi bode še dovoljeno, ponvaliti naše domače deklice in žene, ki so prostovoljno zložile denar in kupile prav lepe nove rože in drag trak na cerkveno zastavo. Konečno moram tudi omeniti, da sta se naša hvalevredna gospoda starešini Marc in Gropaje po 12. letnem trudu starešinstvu odpovedala. V teh 12 letih sta cerkvi preskrbela nad šest tisoč goldinarjev okrasja, katero so naši farani prostovoljno zložili. Na njih mesto misli večina naših faranov č. g. župniku predlagati nova starešini: gospoda Ivana Marija Vatovca i Ivana Marijo Hrovatina, veleposestnika tukaj. Ta volitev bode koristna cerkvi in čast fari, kar upamo, da omenjena gospoda sprejmeta ta častni in težavni posel, posebno ker sta velika dobrotnika naše cerkvi.

A. T. v imenu svetoivanskih možakov.

Iz Čičarje 2. julija.

(Stari petaki. — Strela.) Ker je tukajšnja davkarja prenehala jemati stare petake, našel se je preobrezvestnež, ki jih tako menjuje, da si pri vsakem odtegne 50 kr. do 1 gld. Ali ga kaj peče vest, ali ima uže preveč kosmato, ne vemo. Smili se nam le ubogo ljudstvo, katero se na tako grd način prevarja. Zato prijavljamo, da jemlje vsak pošten trgovec do novega leta stare petake v polnej vrednosti brez najmanjšega odbitka. Otdajal se bo pa ta denar tudi še do konca leta 1885; samo treba bode od 1. januarja 1883 naprej vlagati prošnje pri ministerstvu s kolekom 50 kr., koji kolek bode zadostoval za vsak znesek. — Stare desetake prejmljejo trgovci celo do konca leta 1887.

Včeraj okolu poludne je tresčilo na Velih Munah v Pavičijnov hlev, kateri je v hipu pogorel, kakor tudi sosednji Bihčičev. Zavarovan ni bil nobeden. Da ni ravno dež lil, ne pomagalo bi bilo gašenje nič, ker prav tam so hiše i hlevi na kupu i mnogo se slamo pokritega. Tudi ne bi bili ognju zabranili žlebel na nekaterih hišah, nego nesreča bi bila velikanska. Pogorel bi bil velik del sela, broječega nad sto hišnih števil. A zavarovana sta na Munah le 2 gospodarja! Munci so pridni in skrbni gospodarji, a v tej stvari so zelo nemarni in vredni ostrega pokaranja. Prevarili so jih bili enkrat agenti neke italijanske banke in zdaj tudi domačinom ne zaupajo. A dobro naj premisljlo, kako brzo pride nesreča in koliko je vredna pomoč v takej nesreči. Banka »Slavija«, ki ima največ zavarovancev v naši županiji, je naša, domača, slovenska in zanesljiva. Poštenjakom ona hitro in vse plača. Gospodarji, pri njej zavarujte se vsi, da boste laglje prenašali nesrečo, kadar pride.

Koper, 2. julija.

Radi slabega vremena ni bilo običajne *tombole*, prenesla se je na nedeljo 9. t. m. Istega dne ima priti neko italijansko društvo v naše mesto in tako tudi *veteranska društva* iz Kopra, Pirana in Trsta v patrijotično mislečo in vrlo napredujoče mesto »Isola«. — Jeden glavnih *božancev* tukajšnje stranke italijanskih nezadovoljencev, oštr T. je te dni, zapustivši ogromno dolgov in kopic otrok, pobegnol v blaženo (?) deželo. Marsikdo bode v »žepu« jokal britke solze! — Mesto mladega barona Pretisa je prišel k tukajšnjemu okrajnemu glavarstvu v pismu in jeziku povsem zmnožen naš sorjak gosp. dokt. *Sancin*. Čestitamo in se veselimo napredka! Glavarstvo sploh je sem ter tja pričelo posluževati se tudi slovensčine. Vrlo tako! — 2. avgusta bo v Kopru nova, *dopolnilna volitev* jednega poslanca za deželni zbor. Ker voli s kopersko okolico tudi piranska in buzetska, zelo je vprašljivo, če zmaga sedaj miren in spraven Italijan, ali pa strog napetnež; vsakako pa je malo upanja, da bi prodrl z našim slovenskim domačinom. Vendar le je poskus dovoljen. Če se je od naše ali pa od patrijotične stranke uže kaj ukrenolo, nam ni znano; pač pa vemo, da nasprotniki uže delajo. Pozor tedaj!

Z Notranjskega 25. junija.

Dandenašnji se nahaja mnogo več in manj učenih ljudi na svetu, kateri se pečajo z raziskavanjem različnih žuželk, kebrov, metuljev, kakor tudi uže vsakemu znane trine uši (filokseri). Vsakako je pa čudno, da vzlasti v najnovejem času ni noben narodni naravoslovec še besedice črhhol o nekej filokseri, katera uže dolgo časa neprecenljivo škodo napravlja, vzlasti v Kranjskej, in katera je tolika, da jo lahko vsak zapazi brez drobnogleda. Ta peklenki mrčes, kateri je uže toliko časa poprej objedal drevo naše svete narodne stvari, spravi se je sedaj tudi na drevo postave.

Mislil si je menda, počakajte enmalo, vi slovenski

